

Prognose for landbrugets økonomiske resultater 2014-2016

December 2014

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Den Europæiske
Landbrugsfond for Udvikling
af Landdistrikterne

Naturerhverv.dk

Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

INDHOLD	SIDE
Sammendrag	2
Resultatopgørelse	
Heltidsbedrifter	3
<i>Bedste tredjedel af heltidsbedrifterne</i>	6
Alle bedrifter	7
Følsomhedsberegninger	8
Aktiver, gæld, investeringer og likviditet	
Heltidsbedrifter	9
Alle bedrifter	10
Bilag 1 og 2: Prisforventninger, forudsætninger, datamateriale og definitioner	12-16

SAMMENDRAG

Russisk importforbud og globale prisfald rammer landbrugets indkomster hårdt

En gennemsnitlig heltidsbedrift forventes at opnå et driftsresultat på 324.000 kr. i 2014 og et negativt resultat i 2015 på godt 100.000 kr. Driftsresultatet viser resultatet før aflønning af ejerens arbejdskraft og egenkapital. Det er en nedgang fra næsten 800.000 kr. i 2012 og 731.000 kr. i 2013.

Afkast af investeret kapital falder tilsvarende fra ca. 4-6 pct. til 1-2 pct. i 2014 og 2015.

Årsagen til faldet i indkomsterne er primært Ruslands stop for import af fødevarer fra EU, men også opbremsning i efterspørgslen efter fødevarer fra Kina samt en stor produktion af fødevarer på verdensmarkedet spiller ind. Denne kombination har ført til kraftigt faldende priser, ikke kun i Danmark men i en lang række lande.

Faldet i indkomsten gælder samtlige store driftsgrene, dog særligt svineproducenterne, som forventes at opleve et fald i indkomsten på over 1 mio. kr. fra 2013 til 2015. De ekstremt lave renter medvirker fortsat til at begrænse landbrugsvirksomhedernes finansielle omkostninger – trods højere bidragssatser og rentemarginaler.

De seneste år har der været stor spredning i indkomsterne mellem de enkelte landbrugsvirksomheder. Det vil fortsat gælde og på trods af de kraftige fald i indkomsterne, ventes den bedste tredjedel af heltidsbedrifterne at opnå et resultat før ejer aflønning mellem 650.000 kr. og 1,2 mio. kr. pr. bedrift fra 2014 til 2016. Der er således en større gruppe landmænd, der kontinuerligt er i stand til at tjene penge til konsolidering og investeringer. Grænsen for at komme op i den bedste tredjedel ligger i 2015 på ca. ½ mio. kr. før aflønning af ejerens arbejdsindsats og egenkapital.

En del af udsvingene fra år til år skyldes værdiansættelse af besætning/beholdning. I 2014 trækker værdiforskydninger det samlede resultat ned med ca. 215.000 kr. Det vil sige, at uden denne konjunktoreffekt, ville det gennemsnitlige driftsresultat før ejer aflønning ligge på ca. 540.000 kr. i 2014. I 2015 ventes ingen konjunktoreffekt af betydning.

Kontaktperson:

Erhvervsøkonomisk chef Klaus Kaiser

T +45 8740 5175

M +45 2013 5175

E kak@vfl.dk

Prognoserne offentliggøres næste gang:

Fredag den 22. maj 2015

Fredag den 11. sept. 2015

Torsdag den 20. jan. 2016

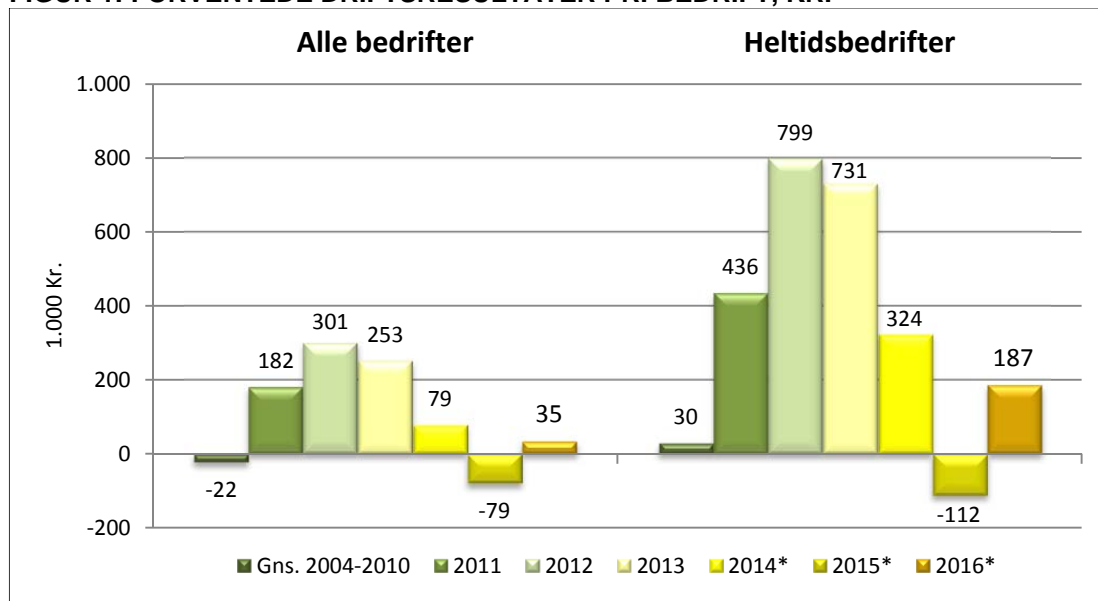
RESULTATOPGØRELSE

Heltidsbedrifter

Heltidsbedrifterne har i 2012 og 2013 været gennem en periode med gode afregningspriser og en stabil indtjening. I 2014 er billedet vendt, og i 2015 forventes et negativt driftsresultat.

Figur 1 viser det forventede driftsresultat, og resultatopgørelsens hovedposter fremgår af Tabel 1 nedenfor.

FIGUR 1: FORVENTEDE DRIFTSRESULTATER PR. BEDRIFT, KR.

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

Heltidsbedrifters gennemsnitlige driftsresultat nåede i 2013 op på 731.000 kr. pr. bedrift. Dette niveau udgør sammen med 2012 toppen i denne konjunkturfase, og herefter ventes driftsresultatet at falde til 324.000 kr. i 2014 og yderligere til et underskud på 112.000 kr. i 2015. Driftsresultatet er opgjort før aflønning af ejerens arbejdskraftindsats og før aflønning af egenkapitalen.

Det skal bemærkes, at konjunktoreffekten fra opgørelse af beholdning og besætning påvirker landbruget negativt med 215.000 kr. i 2014. Eksklusiv konjunktur ville driftsresultatet således være ca. 540.000 kr. før ejer aflønning.

Råvaremarkederne er præget af stor politisk usikkerhed, ikke mindst Ruslands importforbud mod fødevarer fra blandt andet EU, og der hersker derfor stor usikkerhed om driftsresultatet for 2015. Det gælder selvsagt også 2016 - prognosen for dette år er primært indikativ.

Udover Ruslands importforbud påvirkes markedet aktuelt også af lavere efterspørgsel fra Kina på grund af store lagerbeholdninger samt en stor global fødevarereproduktion efter et par gode høstår og høje priser i 2012 og 2013.

Indregnes den personlige indkomst, nettorenteindtægter mv. uden for landbruget samt indtægter fra anden virksomhed – hvilket udtrykker virksomhedens samlede økonomi – opnås et positivt resultat før skat og ejer aflønning på ca. 160-590.000 kr. pr. heltidsbedrift i perioden 2014-2016.

I forhold til prognosen fra oktober 2014, ventes indtjeningen i 2014 og 2015 at blive betydelig lavere. Det skyldes det generelle prisfald på landbrugets produkter, især inden for svine- og mælkesektoren.

Renteforventningerne er stort set uændrede i forhold til prognosen fra oktober. Landbruget nyder således fortsat godt af særdeles lave markedsrenter på baggrund af udsigten til fortsat svag europæisk vækst og lav inflation. Rentefaldet modgås dog delvist af højere bidragssatser og rentemarginaler. Det forventes, at disse omkostninger fortsat vil udgøre en stor del af finansieringsudgifterne i de kommende år.

Vedtagelsen af en reduktion af EU-støtten fra 2013 og frem til 2020 er inkluderet i prognosen. Endvidere forventes de seneste års forbedring af produktivitet og omkostningseffektivitet at fortsætte i omtrent samme tempo.

TABEL 1: RESULTATOPGØRELSE PR. HELTIDSBEDRIFT

1.000 Kr.	Gns. 2004-2010	2011	2012	2013	2014*	2015*	2016*
<i>Produktion:</i>							
Antal, vejet	13.847	11.678	11.611	11.243	10.800	10.400	10.000
Årskøer	38	48	50	51	52	54	55
Producerede slagtesvin	1.456	1.887	1.725	1.628	1.661	1.694	1.728
Årssøer	80	91	86	87	90	92	94
Areal, ha	127	147	144	150	153	156	159
<i>Resultat:</i>							
Bruttoudbytte	3.314	5.318	6.218	6.493	5.964	5.602	6.130
Stykomkostninger	-1.513	-2.488	-3.014	-3.272	-3.087	-3.080	-3.211
Dækningsbidrag	1.822	2.830	3.203	3.222	2.877	2.522	2.919
Kontante kapacitetsomkostninger	-939	-1.364	-1.433	-1.550	-1.582	-1.643	-1.703
Afskrivninger	-396	-506	-518	-548	-555	-543	-534
Resultat af primær drift	501	960	1.252	1.124	740	336	682
Afkoblet støtte	341	379	393	404	387	391	394
Finansieringsudgifter i alt	-761	-902	-846	-796	-802	-838	-890
Driftsresultat, landbrug	30	436	799	731	324	-112	187
- heraf konjunktur		106	141	--85	-215	-16	32
Personlig indtjening	177	217	230	229	235	240	246
Årets resultat før skat	209	669	1059	1000	591	159	460
<i>Likviditet:</i>							
Likviditet før investering**	163	511	718	861	778	237	416
Likviditetsoverskud/-behov**	-1.153	-468	-309	-407	-420	-482	-334
<i>Nøgletal:</i>							
Afkast af investeret kapital, pct.**	1,7	3,2	6,3	4,0	2,3	0,7	2,1

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

** Jf. definition i Bilag. Approximation i årene 2004-2010.

Det pæne driftsresultat i 2012 og 2013 afspejler sig i et for landbruget relativt højt afkast. I prognoseperioden falder "afkast af investeret kapital" (se definition i bilag 2) dog igen til et utilfredsstillende niveau på ca. 1-2 pct.

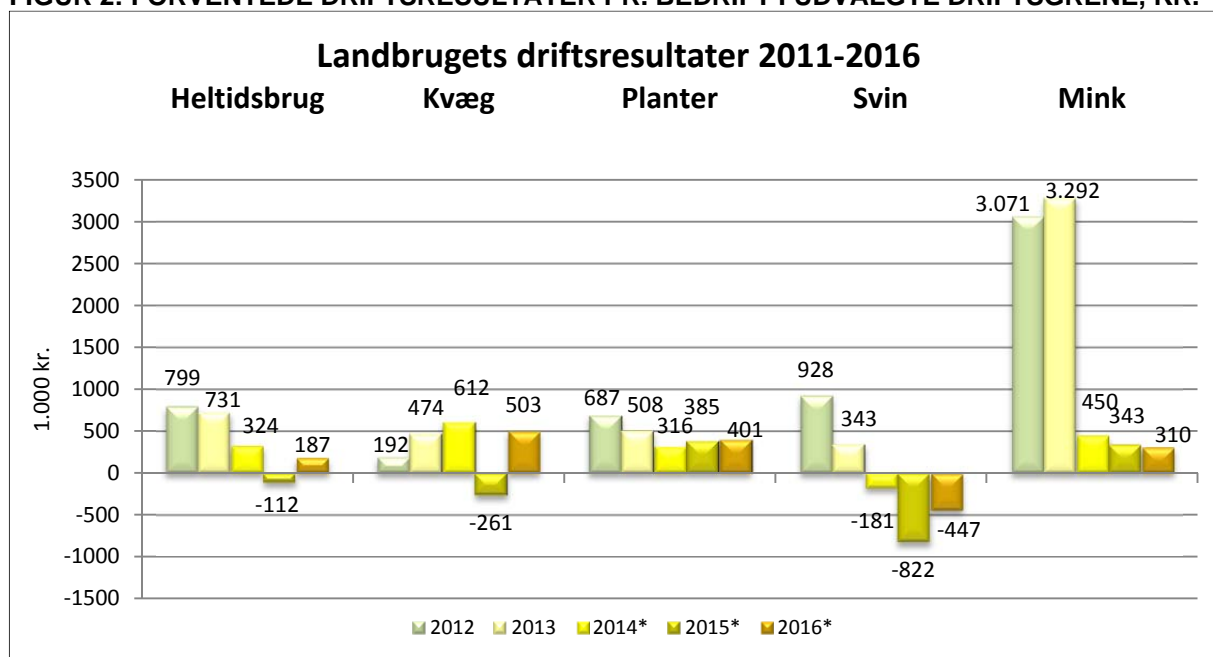
Sektorprognosen er primært et resultat af aggregerede prognoser for de enkelte driftsgrene, hvoraf de største fremgår af Tabel 2 nedenfor.

TABEL 2: DRIFTSRESULTATER FOR GENNEMSNITLIGE HELTIDSBRUG*

1.000 kr.	2010	2011	2012	2013	2014*	2015*	2016*
Svineproduktion*	32	285	928	343	-181	-822	-447
Kvægbedrifter*	-75	197	192	474	612	-261	503
Planteproduktion*	262	277	687	508	316	385	401
Mink	1.583	2.281	3.071	3.292	450	343	310
Heltidsbrug (alle)	203	436	799	731	324	-112	187
Heltidsbrug (ekskl. mink)	100	264	430	434	305	-152	209

* I driftsgrensprognoserne er der yderligere foretaget opdeling i bedriftstyper og -størrelser. Der henvises til prognoserne for driftsgrenenes resultater på Landbrugsinfo.dk/okonomianalyser.

FIGUR 2: FORVENTEDE DRIFTSRESULTATER PR. BEDRIFT I UDVALGTE DRIFTSGRENE, KR.

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

I 2012 og 2013 var indtjeningen moderat til høj i næsten alle driftsgrene. Mink-, svine- og mælkeproducenterne opnåede gennemsnitlige driftsresultater, der var relativt høje for deres respektive driftsgrene i prognoseperioden. Den gennemsnitlige mælkeproducent kunne for første gang i en længere årrække tjene tilstrækkeligt til at aflønne ejeren og en del af egenkapitalen.

Fra 2014 oplever samtlige driftsgrene en vending, og alle driftsgrenene vil opnå lavere driftsresultater i både 2014 og 2015.

Der er fortsat særdeles stor spredning i indtjeningen inden for hver driftsgren.

Bedste tredjedel af heltidsbedrifterne

Den bedste tredjedel af bedrifterne har i lighed med tidligere år udsigt til særdeles positive resultater.

En landmand tilhørende den bedst indtjenende tredjedel forventes at kunne opnå en indtjening fra landbrugsdriften på ca. 650.000 kr. til 1.200.000 kr. før ejer aflønning i perioden 2014-2016. Der er nogenlunde samme forskel fra gennemsnittet til dårligste tredjedel.

TABEL 3: DRIFTSRESULTAT FOR GENNEMSNITLIGE HELTIDSBRUG OG BEDSTE TREDJEDEL

1.000 Kr.	Gns. 2004-2010	2011	2012	2013	2014*	2015*	2016*
Gns. alle heltidsbrug	30	436	799	731	324	-112	187
Gns. bedste tredjedel af heltidsbrug**	745	1.515	2.163	2.109	1217	657	1170
Grænseværdi for bedste tredjedel	-	-	-	-	-	460	-

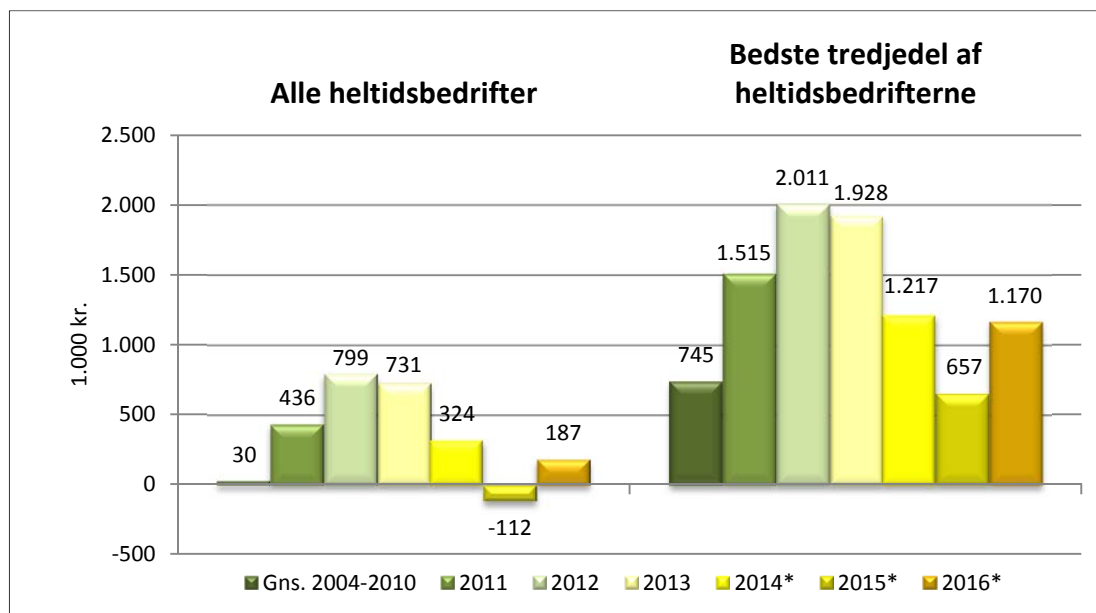
* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

** Bedste tredjedel af landbrugsvirksomhederne opgøres som et vægtet gennemsnit af bedste tredjedel i fem bedriftstyper; kvæg, svin, planter, mink og "andre".

For at tilhøre bedste tredjedel af alle heltidsbedrifterne, skal driftsresultatet op på 460.000 kr. i 2015.

I øjeblikket er der dog store forskelle inden for driftsgrene, hvor selv den bedste tredjedel af svineproducenterne har vanskeligt ved at opnå et positivt driftsresultat. I de øvrige driftsgrene ligger bedste tredjedel pænt over nul før ejer aflønning.

FIGUR 3: FORVENTEDE DRIFTSRESULTATER PR. BEDRIFT FOR ALLE HELTIDSBEDRIFTER OG DEN BEDSTE TREDJEDEL, KR.

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

Alle bedrifter

Den gennemsnitlige indkomst for alle landbrugsbedrifter lå relativt højt i 2012 og 2013. I 2014 er billedet vendt, og i 2015 forventes et lille negativt driftsresultat.

Tabel 4 viser resultatopgørelsens hovedposter.

TABEL 4: RESULTATOPGØRELSE PR. BEDRIFT - ALLE BEDRIFTER

1.000 Kr.	Gns. 2004-2010	2011	2012	2013	2014*	2015*	2016*
<i>Produktion:</i>							
Antal, vejet	34.995	31.202	31.324	30.392	29.800	29.200	28.700
Årskøer	15	18	19	19	19	20	20
Producerede slagtesvin	614	758	672	648	661	674	688
Årssøer	32	34	32	32	33	34	35
Areal, ha	70	82	81	82	84	86	87
<i>Resultat:</i>							
Bruttoudbytte	1.532	2.478	2.843	2.941	2.725	2.600	2.818
Stykomkostninger	-681	-1.147	-1.381	-1.504	-1.417	-1.410	-1.469
Dækningsbidrag	850	1.331	1.462	1.437	1.308	1.190	1.349
Kontante kapacitetsomkostninger	-473	-680	-704	-755	-771	-800	-829
Afskrivninger	-195	-259	-269	-284	-285	-278	-273
Resultat af primær drift	183	392	490	398	252	112	247
Afkoblet støtte	167	211	220	219	210	212	214
Finansieringsudgifter i alt	-364	-421	-408	-364	-382	-402	-427
Driftsresultat, landbrug	-22	182	301	253	79	-79	35
- heraf konjunktur		37	65	-47	-94	-1	12
Personlig indtjening	312	339	358	362	371	381	390
Årets resultat før skat	263	537	685	681	510	332	453
<i>Likviditet:</i>							
Likviditet før investering**	-	285	365	422	361	171	211
Likviditetsoverskud/-behov**	-	-203	-135	-195	-225	-181	-156
<i>Nøgletal:</i>							
Afkast af investeret kapital, pct.**	0,7	0,9	2,7	2,6	1,5	0,5	1,4

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

** Jf. definition i Bilag. Approximation i årene 2004-2010.

Indregnes den personlige indkomst, nettorenteindtægter mv. uden for landbruget samt indtægter fra anden virksomhed opnås et positivt resultat før skat og ejer aflønning på ca. 330-510.000 kr. pr. bedrift i prognoseperioden.

Akkumuleres gennemsnitsbedriftenes resultat, toppede den samlede indtjening for landbrugserhvervet på ca. 11 mia. kr. i 2012. Herefter falder den samlede indkomst mod -2,3 mia. kr. i 2015. Medregnes indtjening

uden for landbruget toppede den samlede indtjening på 23,6 mia. kr. i 2012, hvorefter indkomsten forventes at falde til 9,7 mia. kr. i 2015.

TABEL 5: RESULTATOPGØRELSE PÅ SEKTORNIVEAU

Mia. kr.	Gns. 2004-2010	2011	2012	2013	2014*	2015*	2016*
Driftsresultat, landbrug	-0,6	5,7	11,1	7,7	2,4	-2,3	1,0
Årets resultat før skat	9,3	16,8	23,6	20,7	15,2	9,7	13,0

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

Følsomhedsberegninger

De senere år har markedsforholdene for landbrugsprodukter været meget svingende. Det afspejler sig i prognoserne i form af øget usikkerhed om driftsresultaterne.

I Bilag 1 gengives baggrunden for estimerne for de væsentligste priser og renter.

I tabellen nedenfor er der angivet følsomhedsberegninger for ændringer i nogle af de væsentligste priser og renter.

TABEL 6: DRIFTSRESULTATERNES FØLSOMHED PR. BEDRIFT, 2015*

1.000 Kr.	Alle bedrifter	Heltidsbedrifter
Driftsresultat – centralt skøn	-79	-112
Mælkeafregning bliver 20 øre/kg lavere	-123	-231
Mælkeafregning bliver 20 øre/kg højere	-56	-50
Korn og soyapriser bliver hhv. 25 og 20 kr./hkg lavere	-67	-34
Korn og soyapriser bliver hhv. 15 og 30 kr./hkg højere	-90	-170
Svinenotering bliver 1,00 kr./kg lavere**	-151	-302
Svinenotering bliver 1,00 kr./kg højere**	-4	78
Renten bliver ca. 0,25 pct.point lavere***	-49	-57
Renten bliver ca. 0,25 pct.point højere***	-108	-169
Pris minkskind bliver 50 kr. lavere	-109	-190
Pris minkskind bliver 50 kr. højere	-49	-34

* Pris- og renteudsvingene er valgt ud fra et sandsynlighedsinterval, der ventes at opfange ca. 2/3 af prisbevægelserne. Som i det centrale skøn er pris-/rentepronosen et udtryk for den forventede gennemsnitligt handlede pris/rente, og ikke højest/lavest pris/rente.

** Der forudsættes et parallelskifte for hele rentekurven, da der indgår rentesatser med forskellige løbetider og underliggende aktiver.

Der er forskel på, hvordan og i hvilken udstrækning ændringer i priser og renter påvirker landbrugssektoren.

Landbruget som helhed er meget eksponeret over for en ændring i renterne på grund af det forholdsvis høje gælds niveau. Ændringer i renten påvirker alle bedriftstyper i samme retning. En stigning i renten på et procentpoint vil medføre et fald i driftsresultatet på ca. 200.000 kr. for heltidsbedrifter.

Ændres produktpriserne, rammer det i reglen kun en del af landbruget. Ændringer i produktpriserne kan derfor slå kraftigt igennem i den enkelte produktionsgren, men kun moderat i hele landbrugssektoren. Ændrede produktpriser kan også påvirke produktionsgrenene modsatrettet. For eksempel påvirker ændringer i kornpriser forskelligt. Ved en stigning i kornprisen tjener planteproducenterne, mens animalske producenter taber, i den udstrækning de ikke er selvforsynende med foder og såsæd.

AKTIVER, GÆLD, INVESTERINGER OG LIKVIDITET

Heltidsbedrifter

Op gennem 00'erne steg landbrugets gældsætning kraftigt. Der ses dog kun en mindre stigning i gældsprocenten, og tages der højde for strukturudviklingen med stadig større bedrifter, tyder meget nu på, at gældsætningen i erhvervet bremser op i disse år. Det skyldes blandt andet, at indtjeningen indtil medio 2014 blev markant forbedret, og at investeringsniveauet er relativt lavt efter en længere periode med store investeringer. Endvidere er såvel ejendomspriserne som antallet af ejendomshandler faldet. Endelig omsættes der relativt flere højt belånte ejendomme, og den finansielle sektor bidrager undertiden til konsolidering ved ejerskifter. Vanskeligere adgang til kapital er fortsat medvirkende til at begrænse investeringsniveauet og aktiviteten på ejendomsmarkedet. Indkomstnedgangen fra medio 2014 vil medføre øget behov for driftskreditter. Samtidig ses dog typisk et lavere investeringsniveau samt lavere privatforbrug, skat og opsparing.

Heltidsbedrifternes gældsprocent forventes nogenlunde uændret omkring 66 pct. frem til 2016, dog er gældsprocenten ligesom "Aktiver i alt" og "Egenkapital" i Tabel 7 afhængig af aktivernes værdiansættelse, hvorom der fortsat hersker en del usikkerhed.

TABEL 7: AKTIVER, GÆLD, INVESTERINGER OG LIKVIDITET PR. HELTIDSBEDRIFT

1.000 Kr.	Gns. 2004-2010	2011	2012	2013	2014*	2015*	2016*
Fast ejendom**	17.420	22.931	22.912	23.892	24.606	25.099	25.611
Landbrugsaktiver i alt	22.070	28.066	28.411	29.612	30.422	30.857	31.323
Aktiver i alt	24.846	30.972	31.361	32.750	33.742	34.280	34.855
Realkreditlån	-10.452	-14.594	-14.741	-15.190	-15.484	-15.822	-16.057
Bank-/sparekasselån	-1.602	-2.526	-2.327	-2.264	-2.308	-2.359	-2.394
Gæld i alt	-14.478	-20.448	-20.895	-21.645	-22.064	-22.546	-22.880
Egenkapital	9.689	7.969	7.791	8.128	8.360	8.139	8.095
Investeringer i alt	-1.419	-980	-1.027	-1.268	-1.197	-718	-750
<i>Nøgletal:</i>							
Soliditetsgrad (pct.)****	38,5	25,7	24,8	24,8	24,8	23,7	23,2
Gns. gældsprocent	59,2	66,0	66,6	66,1	65,4	65,8	65,6

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

** I prognoseperioden forudsættes det, at ejendomspriserne følger den generelle inflationsudvikling.

*** Approksimation i årene 2004-2010.

**** Indtil 2009 er soliditetsgraden lig 100 minus gældsprocent. Fra 2009 er hensættelser til skat fratrukket egenkapitalen, inden der divideres med det samlede antal aktiver.

Realkreditgælden udgør ca. 70 procent af heltidsbedrifternes samlede gæld. Ca. 85 procent af den samlede gæld er med variabel rente. Dette forventes ikke at ændre sig nævneværdigt i prognoseperioden. Dog kan en evt. kuponrente på realkreditobligationer på 2 procent afstedkomme større søgning mod lange fastrentelån.

Investeringsomfanget har været stigende frem til 2014, hvor investeringer ekskl. jord lå lidt over afskrivningerne. Investeringerne har dog været lave i en længere periode på grund af et højt investeringsniveau i årene op til 2008 med efterfølgende behov for konsolidering og stramme kreditvilkår. Derudover har landbruget oplevet en længere periode med beskedne indtjening og et fald i egenkapitalen. Dele af heltidsbrugene har oparbejdet et investeringsbehov i disse år.

Den aktuelle konjunkturedgang med faldende priser på landbrugsvarer vil afstedkomme et fald i investeringerne i 2015 og 2016. Kreditadgang og -vilkår kan i samme periode blive strammet.

Heltidsbedrifternes investeringskvote (se definition i Bilag 1) ligger fortsat betydeligt lavere end i 2004-2008, hvor den udgjorde 7,1 procent. Investeringskvoten ventes at ligge på 3,6 procent i 2014, faldende til godt 2 procent i 2015 og 2016. Historisk har den gennemsnitlige investeringskvote for heltidsbedrifter typisk ligget på 5-7 procent. I forhold til produktionsapparatets størrelse vil investeringsomfanget således være lavt i de kommende år.

Alle bedrifter

TABEL 8: AKTIVER, GÆLD, INVESTERINGER OG LIKVIDITET PR. BEDRIFT – ALLE BEDRIFTER

1.000 Kr.	Gns. 2004-2010	2011	2012	2013	2014*	2015*	2016*
Fast ejendom**	10.168	14.335	14.279	14.908	15.262	15.522	15.790
Landbrugsaktiver i alt	12.291	16.228	16.247	17.049	17.434	17.655	17.891
Aktiver i alt	14.326	18.590	18.576	19.503	20.019	20.315	20.630
Realkreditlån	-5.447	-7.775	-7.920	-8.192	-8.356	-8.488	-8.602
Bank-/sparekasselån	-790	-1.132	-1.083	-1.045	-1.066	-1.082	-1.097
Gæld i alt	-7.423	-10.540	-10.842	-11.248	-11.473	-11.654	-11.810
Egenkapital	6.429	6.124	5.799	6.122	6.234	6.196	6.199
Investeringer i alt	-652	-489	-500	-617	-586	-352	-367
<i>Nøgletal:</i>							
Soliditetsgrad (pct.)****	44,2	32,9	31,2	31,4	31,1	30,5	30,0
Gns. gældsprocent	53,0	56,7	58,4	57,7	57,3	57,4	57,2

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

** I prognoseperioden forudsættes det, at ejendomspriserne følger den generelle inflationsudvikling.

*** Approksimation i årene 2004-2010.

**** Indtil 2009 er soliditetsgraden lig 100 minus gældsprocent. Fra 2009 er hensættelser til skat fratrukket egenkapitalen, inden der divideres med det samlede antal aktiver.

Også for alle bedrifter er der udsigt til et omtrent uændret gælds niveau i prognoseperioden, hvis den almindelige strukturudvikling tages med i betragtning. Årsagerne er de samme som anført ovenfor for heltidsbedrifter.

Der er udsigt til, at landbrugets samlede gældsprocent vil ligge nogenlunde stabilt i de kommende år omkring 57-58 procent. Det skal dog nævnes, at gældsprocenten er afhængig af aktivernes værdiansættelse, hvorom der fortsat hersker en del usikkerhed.

Realkreditgælden udgør ca. 73 procent af alle bedrifternes gæld. Ca. 83 procent heraf er med variabel rente. Dette forventes ikke at ændre sig nævneværdigt i prognoseperioden.

På *sektorniveau* ventes gælden at ligge omkring 340 mia. kr. i 2014 og 2015.

TABEL 9: AKTIVER, GÆLD OG INVESTERINGER PÅ SEKTORNIVEAU

Mia. kr.	Gns.						
	2004-2010	2011	2012	2013	2014*	2015*	2016*
Aktiver i alt	501	580	582	593	597	593	592
Gæld i alt	-260	-329	-340	-342	-342	-340	-339
Egenkapital**	225	191	182	186	186	181	178
Investeringer i alt	-23	-15	-16	-19	-17	-10	-11

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

** Differencen mellem aktiver og hhv. gæld og egenkapital skyldes hensættelser til udskudt skat.

Investeringsomfanget for alle landbrug samt årsagerne hertil følger i store træk udviklingen for heltidsbrug, og investeringerne ventes særligt lave i 2015 og 2016 på grund af konjunkturedgangen.

Landbrugssektorens aktivmasse ventes stabiliseret i prognoseperioden på godt 590 mia. kr. Egenkapitalen ekskl. hensættelser nåede bunden på 175 mia. kr. i 2010, og ventes at ligge omkring 180 mia. kr. i prognoseperioden. Stigningen forudsætter en moderat fremgang i aktivpriserne.

Bilag 1: Prisforventninger og forudsætninger

Prognosen for 2014 bygger på forudsætningerne gengivet i Tabel 1.

Tabel 1: Prisforventninger**

	2010	2011	2012	2013	2014*
Bytteforhold					
Hele landbruget	96	101	103	104	97
Mælkeproducenter	100	102	98	104	107
Svineproducenter	97	99	103	101	96
Planteproducenter	93	105	106	107	95
Mælkeproduktion					
Mælkepris (kr./kg. standard mælk)	2,37	2,64	2,56	2,92	2,98
Mælkepris (kr./kg. økologisk)	2,97	3,22	3,09	3,45	3,53
Mælkeydelse pr. ko, konv. (stigning i pct. pa.)	1,00	-1,00	1,00	3,00	3,50
Mælkeydelse pr. ko, øko. (stigning i pct. pa.)	1,00	-1,00	1,00	0,00	1,75
Oksekødproduktion					
Oksekød – ældre køer (281-300)	13,65	16,54	20,46	20,70	17,63
Svineproduktion					
Svinekød (kr./kg.)	9,83	10,68	11,85	11,94	10,93
30 kg beregnet smågris (kr./stk.)	337	358	394	398	376
7 kg beregnet smågris (kr./stk.)	203	211	232	230	221
Grise pr. årsso	28,1	28,8	29,6	30,0	30,4
Planteproduktion					
Foderhvede (kr./hkg.)	98	145	155	155	126
Foderbyg (kr./hkg.)	94	142	154	147	118
Foderbyg, økologisk (kr./hkg)	165	234	239	222	201
Maltbyg (kr./hkg.)	101	167	170	160	136
Raps (kr./hkg.)	229	331	346	323	262
Kartofler, konsum (kr./hkg.)	112	129	100	174	100
Soyaskrå (kr./hkg.)	230	248	274	315	298
A-bl. 16 pct., økologisk	249	287	319	345	312
C-bl. 30 pct., økologisk	352	382	397	431	401
Foderhvede (kr./hkg.)	105	154	172	166	135
Foderbyg (kr./hkg.)	103	154	171	158	131
Foderbyg, økologisk (kr./hkg)	200	277	270	274	216
Rapsskrå (kr./hkg.)	134	159	181	222	193
Gødning (indeks)	161	189	190	196	189
Dieselolie (øre/l)	507	625	676	653	629

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.
Prisprognosen udtrykker forventningerne til den gennemsnitligt handlede pris for alle mængder; spot, kontrakt og internt på bedrifterne.

** Priserne er plus efterbetaling og minus diverse produktionsafgifter.

Prognoserne offentliggøres næste gang:
Fredag den 22. maj 2015
Fredag den 11. sept. 2015
Torsdag den 20. jan. 2016

Af konkurrenceretlige årsager er prisprognoserne for 2015 og 2016 udeladt. Disse indgår dog fortsat i Landskalkuler i Ø90, i Mark Online og DMS. Udvalgte abonnenter til Landbrugsinfo har dog adgang til prognosepriserne for 2015 og 2016 direkte i www.farmtal.dk.

Salgspriser

Svinenoteringen

Der forventes en lavere notering i 2015 end i 2014, hvilket skyldes en forventet stigning i udbuddet af svinekød såvel i EU som uden for EU. I EU tyder de seneste svinetællinger på, at der for 1. halvår 2015 er udsigt til lidt højere slagtninger end året før. Uden for EU har svineproducenterne i USA, Canada, Brasilien og Rusland alle oplevet rekordindtjening i 2014 og har dermed udsigt til stigende svineproduktion i 2015. Hertil kommer, at effekten fra svinesygdommen PEDV er aftagende i USA, hvilket også vil medvirke til et øget amerikansk udbud af svinekød i 2015.

Ovenstående prognose er udarbejdet under forudsætning af et fortsat lukket marked i Rusland for fødevarer fra EU. Såfremt det russiske marked igen åbnes, kan der forventes et højere prisniveau end i prognosen.

Mælkeprisen

Prisen på mælk i EU følger verdensmarkedet, som domineres af få store udbydere og få store importører. Det gør verdensmarkedet følsomt overfor disse aktørers ageren.

Markedet er i øjeblikket præget af ubalance mellem udbud og efterspørgsel. Udbuddet steg kraftigt i slutningen af 2013 og i starten af 2014 som følge af meget høje mælkepriser, der var foranlediget af voldsomme opkøb fra Kina. I august indførte Rusland importforbud for varer fra en række lande. Det ramte EU's mælkesektor hårdt, da 28 pct. af EU's mejeriekспорт går til Rusland. Samtidig stoppede Kina meget brat sine opkøb. Det er disse forhold, som har bevirket meget store fald i mælkeprisen, og det er også disse forhold, som vil præge markedet i 2015.

Priserne på mejeriprodukter er faldet kraftigt og Arla meddelte i forbindelse med den seneste prissænkning med virkning fra december, at man ikke kunne afvise, at der kan komme yderligere prisfald.

Markedet ventes således at være negativt i et godt stykke ind i 2015.

Kvoternes afvikling er en yderligere joker i relation til udviklingen i 2015. Nogle lande har forberedt sig på at producere mere mælk fra april, og det vil de sandsynligvis ikke afvige fra, selvom mælkeprisen er lav. Kommer der mere mælk på et marked, som i forvejen er presset, vil priserne blive presset yderligere nedad. Der er derfor en reel risiko for, at mælkeprisen kan blive endog meget lav i 2015. Markedet vil vende, men det er usikkert hvornår. Kina ventes at komme tilbage i andet halvår af 2015, mens det er mere usikkert, hvornår Rusland ophæver importforbuddet mod fødevarer fra EU. Hvornår de to lande kommer tilbage vil have stor betydning for prisudviklingen.

Afgrødepriser

Kornpriserne er inden for den sidst måned steget ca. 10 kr./hkg. og ligger på omkring 110-112 kr./hkg. Der forventes en mindre prisstigning primært på foderbyg i 1. og 2. kvartal 2015.

Den store sojehøst har ikke medført, at sojaprisen i det fysiske marked er blevet justeret ned. Der var en forventning om, at prisen ville være omkring 280-290,- kr., men det viser sig, at prisen igen er over de 300,- kr. og nærmer sig de 305-310 kr./hkg. Der er dog fortsat en formodning om, at prisen i marts-maj vil falde, når den sydamerikanske høst begynder at komme til Europa.

Købspriser

Vedr. *afgrødepriser* – se ovenfor.

Gødning, energi, bekæmpelsesmidler, reparation & vedligehold samt tjenesteydelser

Gødningspriserne er steget siden november 2013. Herfra forudsættes gødningsprisen at holde sig uændret i den nærmeste fremtid. Priserne på bl.a. naturgas er indtil nu, her i 2014, på omkring 1,90 kr./Nm³ et fald fra henholdsvis 2,54 kr./Nm³ i 2013 og 2,28 kr./Nm³ i 2012. En af årsagen til, at der ikke ses et prisfald er bl.a., at produktionen i Ukraine har været yderst begrænset på grund af den politiske uro, der er i landet.

Det forventes, at priserne på **bekæmpelsesmidler** vil ligge nogenlunde stabilt på 2014-niveauet i hele prognoseperioden. Priserne på **reparation og vedligeholdelse** samt **tjenesteydelser** forventes generelt at følge den almindelige pris- og lønudvikling.

Konjunktur og renter

Den globale vækst bevæger sig stadig i et lavt tempo, og væksten viser mod slutningen af 2014 fortsat ingen tegn på opblomstring. Der forekommer dog større regionale forskelle. Hovedscenariet for fremskrivningen og prognosen er en svag, men positiv vækst i den globale økonomi i hele prognoseperioden. Deflation er i stigende grad et tema i Europa.

USA's økonomi viser momentum, men ikke i lige linje. Væksten er tæt på vækstpotentialet, blandt andet på grund af massiv stimulans fra Den amerikanske centralbank (FED) i form af massive likviditetsudpumpninger og nul-renter. FED's likviditetsprogram er nu afviklet, men de lave renter fortsætter. Renteforhøjelser ventes fortsat tidligst i 2015 under forudsætning af, at ledigheden fortsætter med at falde, og at inflationen stiger.

I Kina aftager væksten lidt, men økonomien styres stramt for at undgå en for hastig vækstnedgang. Det forventes, at den statsstyrede økonomi fortsat kan opretholdes på et niveau svarende til 7-7,5 pct. De største risici i kinesisk økonomi er overbyggeri samt et skrøbeligt parallelt kreditmarked. Japan kæmper med afmatning trods en voldsom ekspansiv pengepolitik. Væksten forventes dog opretholdt en tid endnu.

Den største risiko pt. er risikoen for deflation i euro-området, hvilket kan medføre både længere og dybere økonomisk nedgang. Den Europæiske Centralbank (ECB) udfører kraftig pengepolitisk stimulans med renter og likviditet og overvejer endnu større intervention. Også Ukraine-konflikten mellem Rusland og Vesten, islamisters fremmarch nær olierige områder i Mellemøsten og den endnu uløste gældskrise i Europa skaber usikkerhed og kan give større markedsudsving. De sydeuropæiske lande oplever trods gældskrisen lidt større tillid, hvilket har styrket euroen og reduceret rentespændene i euro-området. Kronen har stadig status som "flugtvaluta" på grund af de relativt favorable makroøkonomiske balancer i Danmark.

Tabellen viser, hvilke renteforudsætninger fremskrivningen og prognosen bygger på.

Tabel 2: Renter inkl. bidrag mv.

	2010	2011	2012	2013	2014*	2015*	2016*
Realkredit, fast, dkr.	5,31	5,16	4,78	5,02	4,88	4,88	4,98
Realkredit, flex, dkr.	2,59	2,41	2,11	1,86	2,05	2,25	2,45
Realkredit, flex, euro	1,87	2,21	1,95	1,71	1,91	2,11	2,31
Finanslån, valuta	4,86	5,37	5,86	5,81	5,85	5,95	6,15
Kassekredit, dkr.	6,50	7,04	7,42	7,47	7,51	7,61	7,81
Banklån, dkr	5,67	5,72	5,97	6,11	5,92	5,92	6,02

* Prognose fra Videncentret for Landbrug.

Bilag 2: Datamateriale og definitioner

Datamateriale

Udarbejdelsen af prognosen sker ud fra historiske regnskabsresultater samt forventede ændringer i produktion, effektivitet, købs- og salgspriser, investeringer og finansielle forhold m.v.

Prognosen er baseret på de endelige vejede 2013 regnskabsresultater fra økonomidatabasen. Regnskabsresultaterne er repræsentative for hele landbruget, idet de er vejede op til det samlede antal landbrugsbedrifter, der var i 2013 i Danmark i henhold til Danmarks Statistisk landbrugstælling.

I de endelige vejede resultater for 2013 indgår 7529 regnskaber, der er vejede op til 30.390 landbrugsbedrifter. Af de 7.519 bedrifter, der indgår, er de 5.829 heltidsbedrifter, der er vejede op til 11.243 heltidsbedrifter.

Bedrifterne, der indgår, skal være på mindst 10 ha, eller værdien af et 'standardoutput' (omsætning) skal være på mindst 15.000 euro. Årsrapporten skal derudover indeholde privatøkonomiske data. Kun kalenderårsbedrifter indgår i 2013 resultaterne. For at være defineret som et landbrug skal mindst halvdelen af omsætningen stamme fra landbrugsproduktionen.

Indkomstprognoserne for 2014-2016 er lavet på baggrund af regnskaberne i DLBR's økonomidatabase for 2013 samt prognoser for salgs- og købspriser, hvor baggrunden for prognoserne fremgår ovenfor.

Analysen indeholder en særskilt opgørelse for heltidsbrug. Heltidsbrug står for ca. 85 pct. af den samlede landbrugsproduktion. Et heltidsbrug er defineret som et brug, hvor årets produktion kræver en arbejdsindsats, der er på mindst 1.665 normtimer.

Klassifikationen af bedriftstyper (Planteavl, kvæg, svin, pelsdyr, fjerkræ) er baseret på EU's standarder om dette. Grundprincippet er at mindst 50 % af omsætningen skal komme fra en bestemt driftsgren, for at bedriften tilhører denne driftsgren.

Definitioner

Alle bedrifter: Inkluderer alle bedrifter over 10 ha eller med et standardoutput over 15.000 euro.

Investeringskvote: Investeringer i alt divideret med aktiver i alt. Udtrykker investeringsniveauet i forhold til produktionsapparatets størrelse.

Soliditetsgrad: Egenkapital ultimo minus hensættelser til skat i procent af samlede aktiver ultimo.

Gældsprocent: Gæld (ekskl. hensættelser) i procent af samlede aktiver som gennemsnit af primo og ultimo.

Årets resultat: Driftsresultat plus nettoindtjening uden for landbruget.

Likviditet før investeringer: Årets resultat minus private udtræk minus tilbageførsel plus/minus ændring i beholdninger.

Likviditetsoverskud/-behov: Årets resultat minus private udtræk minus tilbageførsel plus/minus ændring i beholdninger minus faktiske investeringer.

Afkast af investeret kapital: (Resultat af primær drift plus EU-støtte plus anden virksomhed plus nettoforpagtning minus ejerløn) divideret med (nettorentebærende gæld plus egenkapital (investeret kapital)). Indtil juni 2013 har Afkastningsgrad og Lønningsevne været anvendt til at vise indtjeningsevnen i landbruget. Disse erstattes nu af "Afkast af investeret kapital", da dette nøgletal giver bedre overensstemmelse mellem det afkast, der måles, og den kapitalindsats, afkastet måles i forhold til. Derudover medtages kun den del af kapitalen i nævneren, som kræver et afkast – den forpligtende kapital - dvs. nettorentebærende gæld og egenkapitalen. For det tredje er der bedre sammenlignelighed over til virksomheder i andre brancher. Afkast

af investeret kapital giver således samlet set et godt billede af landbrugets evne til at forrente den indsatte kapital.

Bytteforhold

Bytteforholdet beskriver udviklingen i producenternes salgspriser i forhold til deres købspriser. Der tages udgangspunkt i gennemsnittet af de månedlige observationer i årene 2010-2012, som angives med indeks 100. En værdi over 100 betyder, at bytteforholdet er bedre end gennemsnittet af 2010-2012 og vice versa.

$$\text{Bytteforhold} = \frac{\text{Salgsprisindeks}}{\text{Købsprisindeks}}$$

Indeksene for salgs- og købspriserne er vægtede ud fra de enkelte salgsprodukters og omkostningsarters gennemsnitlige andel i årene 2010-2012 af henholdsvis den samlede omsætning og de samlede omkostninger. Der er kun medtaget indtægter og omkostninger, der er en del af resultat af primær drift plus afkoblet EU-støtte. Udviklingen i renteniveauet påvirker således ikke bytteforholdet.

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Økonomi

Agro Food Park 15 T +45 8740 5000
Skejby F +45 8740 5010
DK 8200 Århus N vfl.dk

PARTNER I

DLBR®

DANSK
LANDBRUGSRÅDGIVNING